

Com a matèria colorant potser sí que fou calcat de l'it, però és insegur, puix que Busa ja ho registra el 1507. De tota manera és segur que el mot ha passat directament des del llatí a les diverses llengües romàniques it. *seppia*, fr. *seiche*, oc *sepcha* (/sepia/sipia), mossàrab *šibīa* [princ. S. XII/šiba o siba S. XIII]: del mossàrab són manllevats al cast JIBIA i el port *siba* (DCEC/DECH); a l'albanès sembla haver-li arribat de dret des del grec (GMeyer, *Alb St* III, 51). El tractament de la -p- llatina com a -p- sorda en català, com a -pp- en it, i -pch- a França és el normal en tot el romànic davant i (cf. *sàpia*, *càpia*, *apí* etc.), car les formes del mossàrab han de ser degudes a arabisme. El pas de E a i és per metafonia.

DERIV : *Septiada* *Septió* [1507, Busa], *septionet*; +sepiot (supra) *Septiera* +*Septiat* m. 'plat, cuinat, de sèpies' [S. XIV], segons la recepta de StSoví: «Com se deu fer *sapiat* o calamàs: Si vols donar *sípies* o calamàs --- perbulits-los bé --- tellats ben menut --- oli e sal e ceba --- e frige --- espícies, ab molt safrà --- jurvert ---» (§ 201, *NCL* cxv, 204)

1 Alterat en *solípia* per encruentament amb *solispas-sa* 'aspergis' (veg. *salpasser* *SAL*): com que *AlcM* ho porta de St Bartomeu del Grau, el poble de Mn Grieria, deu ser cosa d'aquest, que era tan brut com Augias o Isabel la Catòlica [paraula!], i ho devia dir així, quan era escolà del seu poble.

Sèpsia, V. *sèptic* *Septat*, V. *excepte* (CONCEBRE) *Septé*, pres del ll. *saeptum* 'clos' *Septembre*, V. *setembre* (SET) *Septemvir*, *septemvirat*, *septenari*, *septenni*, -*ennal*, *septentrió*, *septentrional*, *septet*, V. *set*

SÈPTIC, derivat savi del gr *σήπω* 'em podreixo' (i *σηπτός* 'que es podreix, putrefacte') □ 1.ª doc : Lab. 1840.

DERIV · *Sèpsia* [DOrt; altres *sepsis*, Vogel etc.]. *Antisèptic* [DOrt, Vogel], *antisèpsia* *Asèptic* i *asèpsia* [DOrt]; *aseptol*

CPT.: *Septicèmia*, amb *αἷμα* 'sang'. *Septicida* Cpt. del gr. *σαπρός* 'podrit' (de la mateixa arrel grega): *saprófag* *Saprófit*, format amb *φυτόν* 'planta'; *saprofític*

Septim, -*ima*, *septimí*, *septuagenari*, *septuagèsim*, *septuagèsima*, *septuple*, *septuplicar*, V. *set* num. *Sepulcral*, *sepulcre*, V. *sepultar*

SEPULTAR, pres del ll. tardà *sepültäre*, derivat de *sepelire* 'enterrar', participi *sepultus*. □ 1.ª doc : 1392.

«Fo portada e *sepultada* la dita infanta --- en lo monastir --- de Natzaret», *Man de Novells Ardits* (I, 27). Fou molt poc usat fins a temps bastant moderns: en un doc. ross. de 1556: «la *sepultura* ahont és *sepultat* ---» (*InuLC*); car fins llavors s'usaren generalment *enterrar* i en especial *sebollir* i *soterrar*; no figura encara en els antics diccs. de rims ni Busa-N. ni OPou; sí des del DTo 1647 («*sepultar*: sepelio, vide *soterrar*, *enterrar*») Encara avui és més corrent en els usos figu-

rats: «Càrrega y nau les ones engoliren / --- / de mil guerrers sols lo més noy roman / entre escuma, a flor d'aygua, un pal obira / --- / altra onada el *sepulta escumejant*; / mida l'abisme brasdejant ---», *Atl.*, introd 9f; «estar *sepultat* al llit· el qui està tolit o amb llarga malaltia», *DAG*; «el desengany per haver-me de quedar al convent --- la traició que els meus em feien en *sepultar-me* allí ---», Coromines (*Les Llàgrimes de St Ll* II, iv, 111).

DERIV : Des de molt abans entraren en l'ús corrent *sepulcre* i *sepultura*, del mateix radical de *sepelire*, i també cultismes: ll. *sepülcrum* i *sepültura*

Aquest, S. XIII: «Blanquerna preycá aquell jorn al rey e --- l'abat e lo prior se'n retornaren al monestir ---; lo rey, per lo pagament e l'asalt que hac de Blanquerna, elegí *sepultura* en aquell monestir», «molt honradament fo procurat son cors en sa *sepultura*», *Blanq* (*NCL* I, 298 f, 142.28); en docs ross sovint des de 1331; «quant fo mort aquest noble rey En Pere --- empararen-se del cors lo abat e los monges de Santes Creus, hon havia, en sa vida, sa *sepultura* eleta ---», Desclot (§ 168, *NCL* v, 163.6); també en Muntaner; i el *DAG* en dóna moltes cites dels clàssics del S. xv. «*Sepulcre* o *sepultura*: sepulcrum, tumulus ---; *sepulcra*, ab epitafi, de pedra o tomba, comuna, vana ---», Busa-N; «TESTAMENT --- manar que la 5ª part sia per a la *sepultura* y misses ---; mandare --- funeri faciend ---; soterrar --- la *sepultura*: sepulcrum; fer les honors de la *sepulcra*. facere funus; convidar los amics a les honors de la *sepultura* --- fer *sepultura* molt solemne a son pare ---», OPou (*ThPu*, 240-243).

Sepulcre [Llull], ll. *sepülcrum* id: «Escrit hay lo passatge on hay mostrat tot clar, / com lo molt sant *Sepulcre* se puscha recobrar / ---», *Desconhort*, 23.10 (Ross, p 330). «Morts són aci - en esta chica tomba / --- / Tirant lo Blanc - y l'alta Carmesina / --- / Amor, cruel, - qui ls ha units en vida, / y ab greu dolor - lo viure ls ha fet perdre, / après la mort - los tanqu 'en lo *sepulcre*» (*Tirant*, § 486, Ag iv, 403). *InuLC*: «L'orde del sant *Sepulcre*» a. 1381; «en lo nostre *sepulcre* dins lo sementeri» a. 1373, i, partint, del nom d'una terra dedicada a subsidis litúrgics de la catedral: «molendinum vocatum del *Sepulcre*» Elna, a 1364 (*InuLC*); dicc. de rims de JMarc (865), Busa-N (supra) etc.

Constitueix un lloc comú literari l'aplicació metafòrica a persones i paratges d'aparences boniques o brillants, i podrides per dintre: *sepulcres blancs*, en escriptors i literats de l'escola de «L'Avenç», mall. *sepulcres emblanquits*; i molt antic ja en clàssics medievals: «Qui pren muller que no sap què serà, / ell mateix se posa a risc de matar / --- / ¿Què farà si la prenatal que serà / com a *sepulcre daurat*: / defora, bell, e de dins, pudirà? / ---» versos juvenils d'Eiximenis (prosicats en el *L. de les Dones*, § 28, *EntreDL* I, 197, v. 14); «lo *sepulcre pudent* --- de les mies immundícies e pecats ---», BOliver (*Excitatori*, 64).

Insepult *Sepulturer* [Lab]. *Sepulcral* [Belv.]. Els cultismes *sepelir* i *sepeli* a penes s'han usat en català, fora d'algun poeta mediocre: «vestida tota de blanc - y